

Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate järelused sportlaste topeltkarjääri kohta

(2013/C 168/04)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU JA LIIKMESRIIKIDE VALITSUSTE ESINDAJAD,

TULETADES MEELDE,

et nõukogu kehtestas 20. mail 2011 Euroopa Liidu spordialase töökava (2011–2014), milles rõhutati hariduse, koolituse ja kvalifikatsioonide rolli spordi valdkonnas ning millega loodi hariduse ja spordialase koolituse ekspertide rühm, et valmistada ette ettepanek topeltkarjääri käsitlevate Euroopa suuniste kohta;

TERVITADES:

liikmesriikide ning komisjoni hariduse ja spordialase koolituse ekspertide rühma poolt topeltkarjääri ajutise ekspertide rühma ettepaneku alusel koostatud sportlaste topeltkarjääri käsitlevaid ELi suuniseid, milles innustatakse võtma mitmeid poliitikameetmeid spordialaste topeltkarjääride toetuseks (1);

VÕTTES ARVESSE, ET:

1. käesolevates järelustes on „sportlane” nii mees- kui ka naissportlasest, sealhulgas ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni kohasest puudega sportlasest „andekas sportlane” või „eliitsportlane”;

— „andekas sportlane” on sportlane, keda spordiorganisatsioon, juhtorgan või riik on tunnustanud eliitsportlase karjääri võimalusega sportlasena;

— „eliitsportlane” on sportlane, kel on tööalane leping spordialase tööandja või spordiorganisatsiooniga või kel on spordiorganisatsiooni, juhtorgani või riigi poolt tunnustatud eliitsportlase staatus, mis põhineb tõestatud edul ja saavutustel;

2. „topeltkarjäär” on sportlase võimalus ilma ülemäärase isikliku pingutuseta ja kvaliteetse koolituse kaudu ühitada oma sportlaskarjäär paindlikult hariduse ja/või tööga, et kaitsta oma moraalseid, tervisealaseid, hariduslikke ja elukutselisi huve ühtegi neist ohustamata, kusjuures erilist tähelepanu pööratakse noorte sportlaste formaalharidusele;

3. kui sportlased saavad oma tugevuse abil ühiskonda täiendavalt panustada, peab tippasemel spordisaavutusi olema võimalik hariduse ja karjääriga ühitada. Sportlased omandavad teadmisi, oskusi ja pädevusi spordiga tegelemise teel; nõukogu soovitus mitteformaalse ja informaalset õppe valideerimise kohta (2) annab liikmesriikidele aluse kõnealuste teadmiste, oskuste ja pädevuste tunnustamiseks ja valideerimiseks;

4. sportlaste topeltkarjääri edendamine aitab kaasa strateegia „Euroopa 2020” (3) mitme eesmärgi saavutamisele (koolist väljalangemise ennetamine, kõrgkoolilõpetajate suurem arv, kõrgem tööalane konkurentsivõime) ning muudab spordipoliitika tõhusamaks tänu sellele, et rohkem sportlasi jääb spordisüsteemi;

5. sportlased treenivad ja/või võistlevad aina rohkem välismaal ning see muudab sportlaskarjääri ühitamise kooli, õpingute või spordivälise karjääriga keerukamaks. Nimeetatud sportlased moodustavad ühe rahvusvaheliselt mobiilseima osa Euroopa elanikkonnast;

6. sportlased aitavad oluliselt kaasa sportimise ja kehalise aktiivsuse maine tõstmisele, edendavad ühiskonnas selliseid positiivseid väärtusi nagu õiglus ja saavutustele pühendumine ning on eeskjukuks noorte sportlaste värbamisel. Lisaks sellele on nad oma päritoluriigi olulised esindajad. Seoses sellega on kõigil spordiorganisatsioonidel ja valitsustel kohustus võimaldada sportlastel topeltkarjääris edu saavutada ning tagada, et neid ei asetata pärast sportlaskarjääri lõppemist ebasoodsasse olukorda (*);

7. laste sporti tuleb alati korraldada kooskõlas ÜRO lapse õiguste konventsiooniga. Erilist tähelepanu tuleks pöörata sellele, et laste tegelemine tippspordiks ettevalmistumisega ei mõjuks ebasoodsalt nende füüsilisele, sotsiaalsele või vaimsele heaolule ega kahjustaks seda (*);

8. Euroopas tippspordiga tegelevate sportlaste hariduse kvaliteedi ja toetatavate teenustega seonduvad peamised probleemid on järgmised:

— sportlaste arengu tagamine, sealhulgas eelkõige varajase spetsialiseerumisega spordis (mida korraldatakse kooskõlas ÜRO lapse õiguste konventsiooniga) ning noorte arengu tagamine hariduses ja koolituses;

— treenimise ja hariduse vaheline tasakaal ning hilisemas elujärgus treenimise ja töötamise vaheline tasakaal;

— sportlaste, sealhulgas spordisüsteemist planeeritust varem lahkuvate sportlaste sportlaskarjääri lõpufaas (*);

9. tippasemel võistlemiseks on paljud sportlased sunnitud sportimist täiendavalt rahastama, sageli perekonna toetuste,

(1) Dok 17208/12.

(2) ELT C 398, 22.12.2012, lk 1.

(3) KOM(2010) 2020 lõplik.

(*) IT esitas analüüsi reservatsiooni.

õppelaenude või siis osalise või täistööajaga töötamise abil. Mõned sportlased jäävad spordist eemale, kuna nende sportlaskarjääri on hariduse ja/või tööga raske ühitada;

10. sportlaste sportlaskarjääri hariduse ja/või tööga ühitamise võimalusega kaasnevad märkimisväärsed eelised, sealhulgas tervisealased eelised (nt tasakaalustatud elustiil ja väiksem stress), arengualased eelised (nt spordis, hariduses ja muudes eluvaldkondades kasutatavate oskuste arendamine), sotsiaalsed eelised (ulatuslikumad suhtlusvõrgustikud ja sotsiaalsed tugisüsteemid) ning suuremad võimalused tulevikus tööd leida,

KUTSUVAD SELLEGA SEoses OMA PÄDEVUSTE JA VASTUTUSALADE PIIRES TEGUTSEVAID ELI LIIKMESRIIKE, SPORDIORGANISATSIOONE JA SIDUSRÜHMI ÜLES SPORDIORGANISATSIOONIDE AUTONOOMSUST ARVESSE VÕTTES:

1. sportlaste topeltkarjääri käsitlevates ELi suunistes esitatud põhimõtetele tuginedes töötama välja topeltkarjääri käsitleva poliitise raamistiku ja/või riiklikud suunised, mis hõlmaksid peamisi sidusrühmi, nt spordi-, tervishoiu-, haridus-, tööhõive-, kaitse-, noorte-, sise-, rahandus- ja teisi ministeeriume, spordiorganisatsioone, juhtorganeid, haridusasutusi, ettevõtjaid, kaubandus- ja töötajatekodusid ning sportlaste esindusorganeid;
2. edendama kõikide asjaomaste sidusrühmade vahelist koostööd ja kokkuleppeid topeltkarjääri väljatöötamisel ja rakendamisel;
3. soodustama sektoriülest koostööd ja toetama uuenduslikke meetmeid ja teadusuuringuid, mis on suunatud sportlaste haridus- ja tööalaste probleemide kindlaksmääramisele ja lahendamisele;
4. edendama topeltkarjääri käsitlevate heade tavade ja kogemuste jagamist liikmesriikide vahel kohalikul, piirkondlikul ja riiklikul tasandil;
5. tagama, et olemasolevaid topeltkarjääri toetavaid meetmeid kohaldatakse võrdselt mees- ja naissportlaste suhtes ning et võetakse arvesse puuetega sportlaste erivajadusi;
6. innustama spordiorganisatsioone ja haridusasutusi tagama, et ainult nõuetekohaselt kvalifitseeritud või koolitatud töötajad töötavad või teevad vabatahtlikku tööd topeltkarjääri sportlaste toetamiseks;
7. edendama kvaliteedistandardite kasutamist spordiakadeemias ja tipptasemel treeningkeskustes, näiteks seoses topeltkarjääri töötajate, ohutus- ja julgeolekukorra ning sportlaste õiguste alase läbipaistvusega;
8. sportlaste haridusega seondvalt

— võimaldama vastavate poliitiliste ja/või õigusraamistike piires sportlastele kohandatud võimalusi sporditegevuse

ühitamiseks haridusega, näiteks haridusasutuste võrgustike kaudu. Siin võivad abiks olla kohandatud akadeemilised tsükliid, isiklikud haridusteod, kaugõpe ja e-õpe, täiendav nõustajate kasutamine ning paindlikud eksamikavad;

- kaaluma eelseid, mis kaasneksid treeningkeskustes, spordikoolides, spordiakadeemias, spordiklubides, spordiliitudes ja/või ülikoolides pakutavate topeltkarjääri teenuste kvaliteedi akrediteerimissüsteemi loomisega riiklikul tasandil;
- kaaluma riikliku ja liikmesriikidevahelist haridusasutuste toetamist koostöö tegemiseks kohandatud haridusprogrammide valdkonnas ning selleks, et eelisjärjekorras tegeleda kvalifikatsioonitasemete ühtlustamisega vastavalt Euroopa kvalifikatsiooniraamistikus kirjeldatule;
- kaaluma meetmeid, mis lihtsustaksid ja edendaksid sportlaste geograafilist liikuvust, et võimaldada nende sportlaskarjääri ühitamist haridusprogrammidega välismaal;
- edendada spordisektoris sportlaste koolitusprogrammide ja/või kvalifikatsioonide väljatöötamist hariduse pakujate ja spordiorganisatsioonide vaheliste suhete innustamise kaudu;
- jätkama riiklike kvalifikatsiooniraamistike kaudu tööd, et viia spordiõpe, kvalifikatsioonid ja topeltkarjääri tugiteenuste kutsealade tunnistuste väljastamine kooskõlla Euroopa kvalifikatsiooniraamistikuga;

9. sportlaste töötamisega seondvalt

- toetama sportlastele mõeldud spetsiaalseid üritusi (seminare, konverentse, õpikodusid, kontaktide loomise üritusi, töøbörse), kus rõhutatakse topeltkarjääri tähtsust ja kus sportlastele antakse teavet tööga seotud asjakohaste saadaolevate teenuste ja toetuste kohta;
- kaaluma topeltkarjääri eriprogrammide loomist avalikus teenistuses töötavatele sportlastele, mis toimiks ka hea tava näitena teistele töötajatele;
- kaaluma võimalust meetmete võtmiseks, et parandada sportlaste võimalikku ebasoodsat olukorda, mis on tingitud nende ebakorrapärasest osalemisest tööturul;
- edendama sportlaskarjääri lõpetavate eliitsportlaste nõustamist ja toetamist, et nad oleksid sportlaskarjääri lõppemisel valmis karjääriks laiemal tööturul ning saaksid seda karjääri alustada ja arendada;
- lisama topeltkarjääri riikide ja ELi tasandil toimuva sotsiaaldialogi päevakorda;

10. sportlaste tervisega seonduvalt

- vajaduse korral kaaluma spordi-, tervishoiu- ja haridusametite vahelise koostöö toetamist, et anda haridusprogrammide kaudu sportlastele tervishoiualast ja psühholoogilist abi eluks vajalike oskuste, tervislike eluviiside, toitumise, vigastuste vältimise ja taastumistehnika valdkondades, pöörates erilist tähelepanu alaealiste vaimsele puutumatusse ja üleminekule sportlaskarjääri lõpus;
- avaliku sektori tervishoiuasutustel ja erakindlustusandjatel palutakse vajaduse korral kaaluda kindlustussätteid, mis annaksid tööandjatele, sportlastest töötajatele ja sportlaskarjääri lõpetanud sportlastele täiendavat töötajate kaitset spordiga seotud vigastuste puhul, pöörates erilist tähelepanu üleminekule sportlaskarjääri lõpus;

11. sportlaste rahastamisega seonduvalt

- uurima vajaduse korral selliste sportlastest õpilastele mõeldud rahalise toetuse süsteemide loomist või edasiarendamist, mis kajastaksid topeltkarjääri eri etappe;
- kaaluma vajaduse korral selliste topeltkarjääri eristendiumide väljatöötamist haridus- ja koolitusasutustes, mis võimaldaksid sportlastel ühitada haridust ja sporti. Nimetatud stipendiumid võiksid koosneda rahalisest abist teatud spordiga seotud kulude, konkreetsete haridusprogrammide õppemaksude või tugiteenuste jaoks, pöörates erilist tähelepanu üleminekule sportlaskarjääri lõpus,

KUTSUVAD SPORDIORGANISATSIOONE ÜLES NENDE AUTO-NOOMSUST ARVESSE VÕTTES:

1. tagama sportlaste topeltkarjääri edu toetamise kõikidel sisetasanditel (näiteks nimetades ametisse kvalifitseeritud nõustajaid, kes abistaksid sportlasi nende sportlaskarjääri algusest lõpuni; kasutades vastutavaid treenereid ja toetavaid töötajaid, võttes arvesse haridus- ja/või tööalaseid nõudmisi; kavandades riiklikke ja rahvusvahelisi spordiüritusi sellisel, et võetaks arvesse sportlaste haridus- ja/või tööalaseid nõudmisi ja kaitstakse sportlasi liigsest koormusest) (*);
2. arendama ja juhtima liikmesriikides ja/või avaliku sektori spordiasutustes loodud võrgustikke ja mehhanisme või neis täiel määral osalema, et töötada välja ja rakendada sportlastele mõeldud topeltkarjääri teenuseid;

3. kaaluma eriliste „topeltkarjääriga sportlaste suursaadikute” ametisse nimetamist, näitamaks, et üheaegselt on võimalik saavutada edu nii tiptasemel spordis kui ka hariduses ja/või tööelus;
4. tegema kaubandus- ja töötajatekodade ning ettevõtjatega koostööd, et tõsta teadlikkust sellest, millised võivad olla sportlaste positiivsed omadused ja eelised tööandjate jaoks, innustades samas sportlastele paindliku töökorralduse loomist;
5. innustama läbirääkimiste pidamist sponsorlepingute sõlmimise üle ettevõtjatega, kes annavad sponsorettevõttes või selle partnerettevõtetes sportlastele töökogemust, võtavad neid eelisjärjekorras tööle ja võimaldavad neile paindlikku töökorraldust;
6. vajaduse korral kaaluma sportlaste esindusorganite kaasmist poliitika kujundamisse ja meetmesse topeltkarjääri valdkonnas,

KUTSUVAD EUROOPA KOMISJONI ÜLES:

1. sportlaste topeltkarjääri käsitlevatele ELi suunistele tuginedes kaaluma nõukogu teise spordialase töökava raames võetavaid asjakohaseid järelemeetmeid, sealhulgas uurides võimalusi topeltkarjääri valdkonnas võetavate poliitika-meetmete rakendamise mõõtmiseks kogu ELis, mida liikmesriigid saaksid vabatahtlikult kasutada;
2. toetama topeltkarjääri võrgustikke, mis ühendavad sportlaste ühendusi, ettevõtjaid, kaubandus- ja töötajatekodasid, spordiorganisatsioone, haridusasutusi, riiklikke ja kohalikke ametivõime ning treenereid, et võimaldada teabe ja parimate tavade jagamist ELi tasandil;
3. edendama ja toetama sportlaste topeltkarjääriga seonduvate parimate tavade jagamist ELis, toetades muu hulgas projekte ja nende tulemuste levitamist asjakohaste rahastamiskavade ja programmide raames;
4. toetama järelevalvesüsteemi ja/või teadusuuringuid, mis tuginevad topeltkarjääri programmide rahvusvahelisel mõõtmel, eelkõige seoses üleminekute mõjuga sportlaste elule, sportlaste arengu tagamisega varajase spetsialiseerumisega spordis, meetmete ja tugiteenuste tõhususega liikmesriikides ning eliitsportlaste tööturule naasmise protsessiga;
5. toetama Euroopa tasandil ja koostöös kõnealuse valdkonna sidusrühmadega kvaliteedi miinimumnõuete väljatöötamist, mis võiksid toimida riiklike topeltkarjääri teenuste ja vahendite võrdluspunktina, et tagada sportlaste, sealhulgas välismaal viibivate sportlaste jaoks läbipaistvus ja garantiid seoses kvaliteedi, ohutuse ja turvalisusega.

(*) IT esitas analüüsi reservatsiooniga.